

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

10 Vtrùm creditorum incertitudo excuset à restitutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

(inquit Urbanus II.) *Hugoni comiti, ne ipsi quamdiu excommunicatus est, seruiant, prohibero.* Qui Canones etiam tantum videantur intelligi de debito fidelitatis, quod subditus debet Principi, aut miles Duci, aut famulus domino; tamen videtur esse eadem ratio de debito pecuniario. Vnde Glossa in d. cap. Nos sanctorum, probat multis, hanc sententiam esse probabilem. Secundò probatur, cap. Quòd in dubiis, & sequenti dicitur, *Nul- lus scietur nominatim excommunicato communicare tenetur, nisi quaedam persone, que per illud Gregorij Papa caput, Quoniam multos, specialiter excusan- tur.* sed illo cap. Gregorij non excusantur debi- tores; ergo non tenentur. Vnde Glossa & Adrianus colligunt non teneri, etiam si iuramento promi- sissent soluere; quia iuramentum habet tacitam conditionem, Si talis permanferit, cui communi- care liceat.

78 Aduerte tamen, Et si quidam Canonista idem videantur sentire de debitore excommunicato, videlicet eum non teneri ad soluendum, quamdiu est in excommunicatione; id tamen omni ratione & probabilitate carere; quia non debet ei excom- municatio tanto esse commodo, vt rectè notat Glossa in can. Nos sanctorum: alioquin multi es- sent, qui cuperent excommunicari.

79 Dico Secundò, Verius tamen videri, etiam si creditor nominatim sit excommunicatus, non idè differri posse restitutionem. Ita tenent Couar. supra, Silu. Excommunicatio 5. q. 12. Ioannes Me- dina q. 3. causa 9. & plerique alij. Ratio est; quia neque iure diuino, neque etiam iure humano debitor liberatur à tali debito statim soluendo post elapsum terminum. *Non iure diuino*, quia nullum tale ius reperitur, præsertim cum etiam ethnicis & publicanis debita soluenda sint, vt colligitur ad Roman. 13. nisi fortè spes esset, tua dilatione ip- sum conuersum iri, & reconciliandum Ecclesiæ, quod interdum vlti venit, quando debitor est magnæ auctoritatis, & recusat soluere creditori, nisi redeat ad Ecclesiam. *Non etiam iure humano*, quia iura citata non loquuntur de debito pecu- niario, sed de debito fidelitatis & obsequij. leges enim pœnales sunt strictè interpretandæ, quamuis Medina & quidam alij, putent etiam agere de debito pecuniario, quod ex promissione & stipulatione iuramento confirmata sit contra- ctum, & de omni alio debito solis verbis constato; quod est probabile.

80 Dices, Excommunicati sunt vitandi in omni conuictu humano: atqui soluere creditori, est ha- bere cum eo humanum commercium: ergo hoc non licet.

Resp. Hoc esse vnum ex præcipuis argumen- tis contrariæ opinionis: sed dicendum cum Co- uarrunia, istam communionem esse valdè par- uam & breuem; & cum sit in re necessaria, (vt po- te in debito iustitiæ, quod creditor potest exigere, saltem extra Iudicium) non debet talis commu- nicatio videri prohibita. sicut elemosyna potest & debet dari excommunicato, quando elemosy- næ præceptum erga proximum obligat.

81 Aduerte tamen, Si excommunicatus repetat debitum in Iudicio, posse eum à debitore repelli, vt expressè habetur cap. Pia, de exceptionibus, in Sexto.

DVBITATIO X.

Vtrum creditorum incertitudo excuset à restitutione.

82 Respondeo, Creditorum incertitudo non om- nino excusat: tunc enim restitutio facienda est in pauperes, iuxta communem sententiam, or- dinariè in praxi seruandam. vide supra cap. 14. dub. 6. & 7.

DVBITATIO XI.

Vtrum dispensatio vel compositio cum Pralato excuset.

83 Respondeo & Dico Primò, Quando incertum est quinam sint creditores, tunc excusat com- positio cum Pontifice, siue debitum sit ex delicto, vt in vltis, furisq; minutis, siue absque deli- cto, vt in debitis ex contractu, & inuentis. Ratio est; quia quando ignoratur proprius horum do- minus, hæc restituenda sunt in vltus pios, non iure naturæ, sed iure positiuo; (vt supra cap. 14. d. 6. & 7. ostensum est) in quo iure potest Pontifex dispensare; sublata autem illa obligatione resti- tuendi, possunt hæc retineri.

Dico Secundò, Si creditores sint noti, non po- test Pontifex te liberare à restitutione, nisi legitima causa subit: ea tamen supposita, potest. Prior pars patet; quia non potest Pontifex, aut Princeps, absque iusta causa res vnus alteri donare; neque enim est dominus bonorum, suorum subditorum, neque dispensator; sed tantum defensor Iuris ci- uisq; & Index vindicæ criminum.

84 Altera pars patet; quia Pontifex habet supre- mam potestatem in bonis temporalibus omnium Christianorum, licet indirectam, nempe quare- nus opus est ad regimen spirituale. vnde posita iusta causa, potest de rebus illorum disponere. Ita- que potest imponere multas pecuniarias, & con- fiscationem bonorum pro criminibus: & conse- quenter condonare restitutiones, huiusmodi ho- minibus faciendas. quod notandum propter ea, quæ debentur hæreticis, siue ex delicto, siue ex contractu: cauendum tamen scandalum. vide cap. Cum secundum leges, de hæret. in 6. Siluestrum Restitut. 7. q. 2. §. Quantum, & Innocentium III. in cap. Quæ in Ecclesiis, de constitutione.

Sed quia aliqui hæc de re non nihil dubitarunt, probatur hæc ratio. Summus Pontifex ob tale crimen potest priuare dominio bonorum, illudq; addicere filco, iuxta d. c. Cum secundum leges: potest subditos eximere obligatione seruendi, obediendi, soluendi tributa, aliisq; vinculis etiam iureiurando confirmatis, iuxta cap. Absolutos. Ex. de hæret. cur non etiam debitores liberare obliga- tione soluendi, & debita condonare? est enim hoc multò minus.

Dices, Potest ista per sententiam generalem, seu legem, non autem per sententiam priuatam, nisi præcedat cognitio causæ, & sententia declaratoria criminis: alioqui sequeretur magna perturbatio in Republ. deinde quia pœna debet cognosci à reo, & sentiri; alioqui non est pœna. at illa senten- tia priuata non cognoscitur. Respondeo negando quod assumitur. expedit enim vt etiam per senten- tiam

Debitum fidelitatis & obsequij.

Verius non liberare.

Composi- tio.

Potestas Pontificis.